

Warszawa, dnia 10 lutego 2016 r.

Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji

Wydział do spraw Służby Więziennej

DWOiP-VI-070-3/16/14
160209-00578

Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych
w Łodzi
17. 02. 2016
L.dz. 611
podpis

Pani
Agnieszka Kałużna
Przewodnicząca
Łódzkiej Okręgowej Rady
Pielęgniarek i Położnych

Przewodnicząca

W odpowiedzi na pismo z dnia 18 grudnia 2015 r. (znak: DSZ 0135/104/15/1832), przy którym przekazano prośbę pielęgniarek zatrudnionych w penitencjarnej służbie zdrowia, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 1400), zmienionego rozporządzeniem z dnia 14 października 2015 r. (Dz. U. poz. 1628), zwanym dalej „rozporządzeniem”, wydanym na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, z późn. zm.), przyjmuje się, iż średni wzrost miesięcznego wynagrodzenia pielęgniarek i położnych wraz z pochodnymi, w okresie od dnia 1 września 2015 r. do dnia 30 czerwca 2016 r. zostanie zwiększony do 400 zł., a w okresie od dnia 1 lipca 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2016 r. wyniesie 400 zł.

Ponadto w § 4 ust. 5 rozporządzenia zapewnia się dalszy średni wzrost miesięcznego wynagrodzenia wraz z pochodnymi o:

- 1) 800 zł od dnia 1 września 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2017 r., w tym kwotę 400 zł. wskazaną powyżej;
- 2) 1200 zł od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2018 r., w tym kwotę, o której mowa w pkt 1;
- 3) 1600 zł od dnia 1 września 2018 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r., w tym kwotę, o której mowa w pkt 2.

Natomiast u świadczeniodawców posiadających umowy o udzielanie świadczeń w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna, dla których jednostką rozliczeniową jest kapitacyjna stawka roczna, świadczenia te będą objęte zwiększonym finansowaniem poprzez wzrost kapitacyjnej stawki rocznej dla pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, położnej podstawowej opieki zdrowotnej oraz pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania w sposób zapewniający średni wzrost miesięcznego wynagrodzenia. Wzrost kapitacyjnej stawki rocznej nastąpi od dnia 1 stycznia 2016 r. i ma zapewnić odpowiedni wzrost wynagrodzenia pielęgniarek i położnych, w skali kraju.

Celem rozporządzenia było objęcie podwyżką pielęgniarek posiadających umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, z wyłączeniem umów w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna oraz umów w rodzaju leczenie szpitalne – świadczenia wysokospecjalistyczne.

Pielęgniarki są uprawnione do wzrostu wynagrodzeń, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki: wykonują zawód pielęgniarki lub położnej (prowadzą działalność gospodarczą w formie indywidualnej praktyki lub w formie grupowej praktyki np. spółek cywilnych, jawnych), i posiadają zawartą umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z dyrektorem oddziału wojewódzkiego NFZ, a także udzielają świadczeń opieki zdrowotnej - zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia. Powyższe pielęgniarki były uwzględniane w ogólnej liczbie osób wykonujących te zawody, która brana była pod uwagę przy obliczaniu skutków finansowych rozporządzenia.

Co warte podkreślenia przepisy przedmiotowego rozporządzenia nie przewidują jednak wzrostu średniego miesięcznego wynagrodzenia dla pielęgniarek zatrudnionych w Służbie Więziennej zarówno w ramach etatów cywilnych, jak i na podstawie stosunku służbowego, jako funkcjonariuszy Służby Więziennej. Tym samym nie zostały również na ten cel uwzględnione środki finansowe z przeznaczeniem na wynagrodzenia dla pielęgniarek w Służbie Więziennej.

Według szacunkowych danych, na dzień 31.12.2015 r. w jednostkach organizacyjnych więziennictwa na stanowiskach młodsza pielęgniarka - przełożona pielęgniarek służbę pełni 894 funkcjonariuszy oraz są zatrudnieni pracownicy na 79,215 etatu. Średni miesięczny skutek wzrostu wynagrodzeń wraz z pochodnymi oraz uposażeń w okresie 1 stycznia 2016 r. – 31 sierpnia 2019 r. wyniósłby ok. 1055 zł na etat.

Ewentualny wzrost wynagrodzenia pielęgniarek w ramach struktury stanowisk w więziennictwie, przy uwzględnieniu maksymalnych wzrostów przewidzianych

w rozporządzeniu, z jednej strony wymagałby zagwarantowania środków finansowych, a z drugiej strony spowoduje wzrost roszczeń pozostałych grup pracowników i funkcjonariuszy, w tym lekarzy i funkcjonariuszy działu ochrony. Jednocześnie przy uwzględnieniu wysokości wzrostu wynagrodzenia na stanowisku pielęgniarki, zostanie zaburzona siatka stanowisk i grup uposażenia, a stanowisko pielęgniarki byłoby w wysokości uposażenia porównywalnej do stanowiska kierownika jednostki organizacyjnej SW lub jego zastępcy oraz kierowników komórek organizacyjnych jednostki.

Przy rozpatrywaniu przepisów rozporządzenia w stosunku do pielęgniarek w Służbie Więziennej pełniących służbę w charakterze funkcjonariuszy, należy w tym miejscu podkreślić, że funkcjonowanie takiej formacji jaką jest Służba Więzienna, jest związane z podległością służbową, z obowiązkiem wykonywania rozkazów i poleceń przełożonych. Każda pielęgniarka podlegająca pragmatyce służbowej z 2010 r. jest przede wszystkim funkcjonariuszem, który musi poznać specyfikę i warunki pełnienia służby, podlegać rygorom służby, być dyspozycyjnym i przygotowanym do realizacji zadań na różnych stanowiskach i w różnych jednostkach organizacyjnych. Jest to związane z potrzebą zapewnienia maksymalnej operatywności Służby Więziennej oraz dyspozycyjności funkcjonariuszy wykonujących obowiązki w ramach hierarchicznej podległości służbowej. Podległość służbowa jest cechą szczególną, charakterystyczną dla tzw. stosunków służbowych, stanowiących podstawę pełnienia służby w wojsku i innych służbach. Znaczny zakres takiej podległości sprawia, iż w tych stosunkach zatrudnienia nie ma równorzędności podmiotów, co jest typowe dla stosunku pracy. Tym samym przełożony zyskuje znaczną dyskrecyjną władzę kształtowania sytuacji prawnej podwładnego. Podjęcie służby w formacjach mundurowych, w tym w Służbie Więziennej, jest dobrowolne. Każdy, kto dobrowolnie przystępuje do takiej służby, rezygnuje z pewnej części swobód obywatelskich. Zwiększone obowiązki i zadania oraz dyspozycyjność w pewnym sensie rekompensują funkcjonariuszom szczególne uprawnienia, w tym m.in. możliwość wcześniejszego przechodzenia na zaopatrzenie emerytalne funkcjonariuszy służb mundurowych. Każda zmiana wysokości świadczeń i wynagrodzenia funkcjonariuszy wymaga zmiany wysokości środków przeznaczonych na wynagrodzenia Służby Więziennej w budżecie państwa oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wielokrotności kwoty bazowej, stanowiącej przeciętne uposażenie funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy Służby Więziennej, tj. przepisów wydanych na podstawie art. 56 ust. 4 i art. 57 ust. 3 ustawy o Służbie Więziennej.

Przechodząc na grunt aktualnie istniejącej sytuacji pielęgniarek funkcjonariuszy w Służbie Więziennej, a w szczególności stawek uposażenia zasadniczego w grupie stanowisk funkcjonariuszy – pielęgniarek, kierownictwo Służby Więziennej poczyniło szereg starań w celu poprawy ich sytuacji. Przede wszystkim w ostatnich latach zmienione zostały dotychczasowe przepisy, które nie przewidywały możliwości mianowania funkcjonariusza pielęgniarce z wykształceniem wyższym magisterskim lub licencjackim na stanowiska w korpusie oficerskim lub chorążych. Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, po raz pierwszy w historii więziennictwa stworzono dla tej grupy zawodowej możliwość uzyskania szlifów oficerskich i chorążego oraz nominacji na wyższe stopnie służbowe, a także otrzymywanie z tego tytułu wyższych dodatków za stopień służbowy. Dotychczas tylko pielęgniarki zajmujące nieliczne stanowiska przełożonych w jednostkach, w których jest szpital: przełożonej pielęgniarek lub pielęgniarce oddziałowej, miały możliwość awansu w ww. korpusach. W zakresie określenia maksymalnego docelowego stopnia na danym stanowisku służbowym dokonano też zmiany w stosunku do dotychczasowych uregulowań na stanowisku pielęgniarce oddziałowej, podwyższając możliwość awansu w stopniu ze stopnia porucznika na stopień kapitana, z uwagi na wprowadzenie stanowisk starszej pielęgniarce, pielęgniarce i właśnie młodszej pielęgniarce w korpusie oficerskim. Innymi słowy siatka stanowisk pielęgniarek została dostosowana do trójstopniowej struktury stanowisk występujących w służbie na innych stanowiskach służbowych, w taki sposób, aby nie różnicować drogi awansu poziomego i w stopniach w stosunku do innych grup funkcjonariuszy. Ponadto w strukturze personelu funkcjonariuszy, aktualne przepisy, uwzględniają wykształcenie pielęgniarek magisterskie i licencjackie, zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawą o z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarce i położnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1453, z późn. zm.). Warto także podkreślić, że przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 lutego 2011 r. w sprawie stanowisk służbowych oraz stopni funkcjonariuszy Służby Więziennej (Dz. U. z 2015 r. poz. 544), zwanego dalej „taryfikatorem”, sytuują stanowisko starszej pielęgniarce, pielęgniarce i młodszej pielęgniarce odpowiednio w korpusie oficerskim i chorążych. Utworzono jednocześnie w zakresie awansu poziomego 3 stopniowe stanowiska analogicznie, jak na innych stanowiskach zajmowanych przez funkcjonariuszy z wykształceniem magisterskim i licencjackim (np. młodszy inspektor – inspektor - starszy inspektor) oraz w podoficerskim korpusie – młodszej pielęgniarce. Zagwarantowanie wyższych stopni służbowych oraz wynagrodzeń dla funkcjonariuszy – pielęgniarek, które byłoby konkurencyjne na rynku pracy, przy jednoczesnym zachowaniu relacji

do wynagrodzeń pozostałych funkcjonariuszy, było przedmiotem propozycji Kierownictwa Służby Więziennej, w trakcie prac nad ustawą o Służbie Więziennej i stosownych aktów wykonawczych, czyli ww. taryfikatora i rozporządzenia w sprawie uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy Służby Więziennej. Propozycje w zakresie podwyższenia uposażenia zasadniczego pielęgniarcom na nowo utworzonych stanowiskach w korpusie chorążego i oficerskim nie uzyskały akceptacji. Kierownictwo Służby Więziennej w trakcie prac nad projektem „taryfikatora” i drugim projektem dotyczącym stawek wynagrodzenia zasadniczego służby zdrowia, wychodziło naprzeciw oczekiwaniom tej grupy zawodowej. Biuro Służby Zdrowia Centralnego Zarządu Służby Więziennej i środowisko pielęgniarok, reprezentujące pielęgniarki z całej Polski, aktywnie uczestniczyło w uzgodnieniach nad ww. projektami. Zarówno stanowiska, jak i grupy zaszeregowan zostały precyzyjnie dostosowane do analogicznych stanowisk w korpusach oficerskich. Proponowana siatka stanowisk oraz nazewnictwo stanowisk, wychodziło naprzeciw oczekiwaniom środowiska pielęgniarok, ponieważ porządkowało siatkę stanowisk, analogicznie do innych stanowisk oficerskich, w szczególności w zakresie grup wynagrodzeń. Przepisy „taryfikatora”, były przygotowywane dla utworzenia korpusu pielęgniarok oficerów i chorążych, z mnożnikami wynagrodzeń analogicznych dla trójstopniowych stanowisk w administracji, tj. stanowiska młodszy inspektor - inspektor - starszy inspektor. Uzupełnieniem „taryfikatora” był projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy Służby Więziennej. Warunkiem jednak akceptacji obu projektów rozporządzeń przez Ministra Finansów, było zachowanie dotychczasowych relacji pomiędzy uposażeniem funkcjonariuszy Służby Więziennej, na podstawie dotychczasowych przepisów w sprawie uposażenia zasadniczego wydanego na podstawie uchylonej ustawy, a nowym rozwiązaniem wynikającym z nowej ustawy o Służbie Więziennej. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia, funkcjonariusze mieli zachować stanowiska według grup zaszeregowania dotychczas obowiązujących. Wdrożenie projektowanych rozwiązań wynikających z rozporządzenia nie mogło angażować środków budżetu państwa w jakiegokolwiek fazie realizacji omawianego przedsięwzięcia ponad środki dotychczas przeznaczone na ten cel, a w konsekwencji nie mogło powodować dodatkowych kosztów wymagających sfinansowania. W związku z powyższym w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 stycznia 2011 r. w sprawie uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy Służby Więziennej, grupy zaszeregowan na stanowiskach pielęgniarok zostały „przeniesione” z dotychczasowych tabel wynagrodzeń stanowisk pielęgniarok, które pełniły służbę przede wszystkim w korpusie podoficerskim, natomiast przepisy „taryfikatora” uwzględniały strukturę stanowisk

w poszczególnych korpusach. Innymi słowy uposażenia zasadnicze pielęgniarek bez względu na zajmowane stanowisko i korpus, czy to podoficerski, chorążego, czy oficerski, pozostały na tym samym poziomie stanowisk wynikającym z korpusu podoficerskiego.

Realnym rozwiązaniem problemu wynagrodzeń pielęgniarek funkcjonariuszy w Służbie Więziennej, z pewnością byłoby podwyższenie grup zaszerogowania uposażenia zasadniczego stosownie do poziomu wykształcenia wyższego, analogicznie jak na równorzędnych stanowiskach w innych pionach służby. Skutek finansowy realizacji podwyżek w ramach ewentualnej zmiany grup zaszerogowania, dla funkcjonariuszy pełniących służbę na stanowiskach młodszą pielęgniarce – przełożona pielęgniarek, przy założeniu ustalenia kategorii zaszerogowania na poziomie odpowiadającym kategoriom zaszerogowania w korpusie oficerskim na stanowiskach młodszego inspektora – specjalista wyniosłby około 4 635 tys. zł. Skutek ten uwzględnia wzrost uposażenia zasadniczego wraz z dodatkiem z tytułu wysługi lat średnio o 14 % oraz wydatków z tytułu nagród rocznych funkcjonariuszy. Dodatkowym skutkiem finansowym byłyby wydatki relacjonowane do uposażeń (np. z tytułu nagród jubileuszowych). Średni miesięczny skutek wzrostu uposażeń wyniosłby ok 432 zł.

Przyjmując analogiczną wartość wzrostu wynagrodzeń pracowników zatrudnionych na stanowiskach pielęgniarce, roczny skutek wzrostu wynagrodzeń wyniosłby ok. 411 tys. zł.

Jednocześnie informuję, że uwzględnione w projekcie ustawy budżetowej na 2016 r. dodatkowe środki na podwyżki uposażeń funkcjonariuszy oraz wynagrodzeń pracowników nie uwzględniały dodatkowego wzrostu uposażeń i wynagrodzeń wynikających z wyżej cytowanych rozporządzeń Ministra Zdrowia dla pielęgniarek zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych więziennictwa.

W projekcie ustawy budżetowej na 2016 zostały zabezpieczone dodatkowe środki finansowe na podwyżki uposażeń funkcjonariuszy. W części nr 37 „Sprawiedliwość” na 2016 r. zaplanowano wydatki w wysokości 77 800 tys. zł. na podwyżki uposażeń funkcjonariuszy i świadczeń relacjonowanych do uposażeń funkcjonariuszy. Środki te zostały przeznaczone na wzrost od dnia 1 stycznia 2016 r. uposażenia zasadniczego na stanowisku młodszego referenta oraz wzrost dodatku za stopień o 175 zł., w jednakowej wysokości w poszczególnych korpusach. Podwyższenie wysokości uposażenia zasadniczego tylko jednym na stanowisku młodszego referenta podyktowane jest potrzebami służby. Wysokość uposażenia zasadniczego na stanowisku młodszego referenta obliczona wg aktualnego wskaźnika wynosi 1055 zł. i nie była podwyższana od dnia

1 stycznia 2008 r. pomimo, iż pozostałe stawki uposażenia zasadniczego na pozostałych stanowiskach wzrosły od dnia 1 stycznia 2009 r., na podstawie kolejnego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i zostały utrzymane do dnia dzisiejszego. Zamrożenie stawki wynagrodzenia zasadniczego na najniższym stanowisku powoduje, że wysokość wynagrodzenia jest nieadekwatna do warunków i szczególnego charakteru pełnionej służby oraz jest nieatrakcyjna na rynku pracy. Wysokość uposażenia zasadniczego na najniższym stanowisku służbowym powinna wzrosnąć również z uwagi na konieczność dostosowania wysokości uposażenia do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 września 2015 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 r. (Dz. U. poz. 1385), które zostało ustalone w wysokości 1850 zł.

Kierownictwo Służby Więziennej dostrzega aktualną sytuację finansową pielęgniarek (w tej samej sytuacji w korpusach są funkcjonariusze pełniący służbę na stanowiskach oddziałowych w dziale ochrony), jak również innych grup zawodowych, w tym lekarzy oraz pozostałych zawodów i specjalizacji.

Niewątpliwie najbardziej korzystne i właściwe byłoby rozwiązanie polegające na podwyższeniu grup uposażenia zasadniczego według propozycji wskazanej wyżej, w celu dostosowania siatki płac pielęgniarek w korpusie chorążego i oficerskim. Wymaga to jednak zwiększenia środków z przeznaczeniem dla więziennictwa, przy czym każda podwyżka jednej grupy zawodowej, powinna uwzględniać również realny wzrost w pozostałych działach (w szczególności w pionie ochronnym).

2 *Przybylski*

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Wykonania Orzeczeń i Probacji

Mirosław Przybylski
sędzia